

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

1998 йил

26 июнь

Сотувда эркин нархда
№ 128 (1909)

ТАШРИФ НИҲОЯСИГА ЕТДИ

Варна, 25 июнь. Болгарияга расмий ташриф буюрган Ўзбекистон Президенти Ислам Каримов кеча мамлакатнинг йirik порт шаҳри бўлган Варнага келди. Икки давлат байроқлари билан безатилган аэропортда мамлакатимиз раҳбарини Варна вилояти губернатори Д. Митов, Варна шаҳри мэри Х. Кирчов кутиб олди.

Ислам Каримов рафиқаси билан "Евксиноград" қароргоҳига йўл олди. Бу ерда олий даражадаги меҳмонни Болгария Президенти Петар Стоянов ва унинг рафиқаси қарши олди.

Бугун Ислам Каримов Болгария Президенти ҳамроҳлигида Варна шаҳридаги Феритот мажмуида кел-

ди. Мазкур мажмуа паромлар орқали юк жўнатиш ва қабул қилишга ихтисослаштирилган бўлиб, унинг тўртта кемаси бор. Мажмуа йилига 120 минг вагонни қабул қилиш имкониятига эга. Бу ерда ҳар йили 3,2 миллион тонна юк қабул қилинади ёки жўнатилади. Хусусан, ўтган йили 2700 тонна Ўзбекистон пахтаси мана шу портга келтирилиб, кейинчалик турли манзилларга жўнатилади. Давлати раҳбари мажмуа фаолияти билан танишди.

Ислам Каримов мажмуанинг "Одесса қаҳрамони" паромини кўздан кечирди. Мазкур кемага бир вақтнинг ўзига 108 вагонни сигдириш мумкин. Юртбошимиз бу улкан паромнинг имкониятлари, тузилиш таркиби ва

бошқа хусусиятлари билан қизиқди.

Шу билан Ислам Каримовнинг Болгарияга расмий ташрифи ниҳоясига етди. 25 июнь кuni Ўзбекистон Президенти Варнадан Ташкентга жўнаб кетди. Аэропортда мамлакатимиз раҳбарини Болгария Республикаси Президенти Петар Стоянов кутиб олди.

Шу кuni Ислам Каримов Ўзбекистонга қайтиб келди. Пойтахт аэропортида давлатимиз раҳбарини Олий Мажлис Раиси Э. Халилов, Бош вазир Ў. Султонов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков ва бошқа расмий кишилар кутиб олди.

(ЎзА).

Мамлакат бой ва фаровон бўлиши учун унинг фуқаролари бадавлат бўлиши керак.

Ислом КАРИМОВ

ИҚТИСОДИЙ МУСТАҚИЛЛИК НЕГИЗИ

Мустақиллик тушунчаси биринчи навбатда бошқаларга муте бўлишдан кутулиш, ўз инон-ихтиёри билан яшаш деган маънони англатади. Инсон яшаш учун, содда қилиб айтганда, тирикчилик учун бир-иккита зарур неъматлар бори, узини ҳурмат қилган мамлакат, аввало, ўша эҳтиёжини қондириш табирини кўради. Булар иқтисодиётнинг ҳаётбахш манбаи — нефть маҳсулотлари ва ризқ-рўзимиз — галла қаби неъматлардир. Ўзбекистон истиқлолни қўлга киритган, ана шу икки жабҳада мустақилликка эришишни ўз олдига мақсад қилиб қўйди. Мана, икки-уч йилдирки, четдан бирор литр ҳам нефть маҳсулот олиб келмаймиз, аксинча, хориз бизнинг «қора олтин»га ҳаридор бўляпти.

Энди галла мустақиллиги хусусида. Бу мақсад учун аввалдан пухта замин қўйилди. Суви ерларда экиладиган галлазорлар 1 миллион 100 минг гектарга етказилди. Ҳозирги пайтда Андижон вилоятининг қатор ҳўжаликлари 85-90 центнердан ҳосил олаётган бўлса, республикамизнинг қолган вилоятлари доақал бу натижанинг ярмини, айтилган, 40 центнерлик ҳосил олишга, шунинг ўзи 4 миллион 400 минг тонна дан демакдир. Бундай дейишмизга асос бор. Бу борал, энг аввало, уруғчиликнинг кўрсаткич ҳўр мамлакатимизнинг қўлчиллик ҳўжаликлари учун аллақандай босиб ўтилган марра бўлиб қолди. Кuni кеча Хоразм вилояти галлазорлари ҳосилдорлигини 40 центнерга етказганликлари хабар қилишди. Хонқа туманидаги ал-Хоразмий номли ва Учқўрғон ту-

жон далаларида етиштирилган 200 минг тонна миқдордаги уруғлик бугунги кунда мамлакат далаларида пишиб етилмоқда. Албатта, гап 200 минг тоннанинг ўзида эмас. Андижонда бошқа жойлардан келтирилган «Қупова», «Скифиянка», «Юна», «Крошк», «Горлица» сингари серхосил навлар тажриба далаларида синовдан ўтказилляпти. Андижон тумани ҳудудлиги қишлоқ ҳўжалиги институтини ўқув-тажриба ҳўжалигида олимлар ва мутахассис-

лой навлари ўзимиздаги маҳаллий дон уруғи билан чапиштирилса, келгусида ўзбек заминини ифода этувчи жарангдор номлар билан аталган навлар яратилишига шўбха йўқ.

— Сиз галла мустақиллигига эришишимизга ишонасизми? — деб савол бердик Балиқчи туманидаги «Ўзбекистон» жамоа ҳўжалиги бригада бошлиғи Ҳошим Ҳамдамовга.

— Нега ишонмайми? — қатъийлик билан ўз сўзини далиллайди у. — Ишонч билан ишлаган одамда гайрат бўлади.

Мазкур бўлишича, бугунги кунда Андижон вилоятида 72 та, мамлакатимиз бўйича 700 та «Кейс» комбайни ишлатилмоқда. Механизаторлар бу машиналар юксак унумдорликдан ташқари муздек кабинадаги юмшоқ ўринда ишлаш жонининг роҳати эканлигини айтишмоқда.

АВВАЛ ТУШУНИБ, СЎНГ ҚАДАМ КЎЙЛИК

Ю қоридан кўрсатма кутиб, таъйик остида ишлаш замини ўтиб кетди. Зотан, ким ҳам бошқа бировнинг зугуми остида бирор юмушни кўнглидагидек бажаради, дейсиз?

Муносиб Муродиллаева Балиқчидаги «Ўзбекистон» жамоа ҳўжалигида раис. Бу ерда 11

минг аҳоли яшайди. Ҳўжалик далаида ишловчилар сонин 3 мингдан ошди. Аслида, дала ишларини нари бора 450-500 киши уюлдаши мумкин. Қолганлари-чи? Ахир уларни ҳам боқши керак-ку? Шундай бўлган, раис кўп йилдан қадарлон бўлган ҳамқишлоқларига ортиқча гап айта олмайд. Ҳамма ризқ-рўз яратиб учун далага чиқади, иш ҳақини ҳам эл қатори беришини талаб қилади. Лекин, инсоф билан айтганда, 3 минг кишининг бари бирдай ишлаши мумкин эмас-ку? Натижада нима бўлади? Ҳоҳайсизми-йўқми, меҳнатта ҳақ тўлашда текисчилик рўй беради. Бу аслида социалистик замонда вужудга келган адолатсиз тартиб. Аввал давлат манфаати, сўнги инсон манфаати. Бизда бундай бўлмастиди керак. Зотан, Ўзбекистон Республикаси Конституциясида давлат ҳалқ иродасини ифода этиб, унинг манфаатларига хизмат қилиш алоҳида таъкидланган. «Қатта даромад оладиган одам қанча кўпайса, — деди юртбошимиз деҳқонлар билан мулоқотла, — юрт шунча обод бўлади. Чунки мамлакат бой ва фаровон бўлиши учун унинг фуқаролари бадавлат бўлиши керак».

(Давоми 2-бетда)

Олий Мажлис қўмитасида СУВ — ҲАЁТ МАНБАИ

Кеча Олий Мажлис Аграр, сув ҳўжалиги масалалари ва озиқ-овқат қўмитасининг йиғилиши бўлди. Уни қўмита раиси Хурсанд ТОШЕВ олиб бори.

Мажлисида «Сув ва сувдан фойдаланиш тўғрисида»ги Қонуннинг ухоро вилотида бажарилиши ҳўжалиги масала муҳокама қилинди.

Мажлисида таъкидланганидек, Бухоро вилоятида «Сув ва сувдан фойдаланиш тўғрисида»ги Қонуннинг ижросини таъминлаш борасида бирмунча ишлар амалга оширилган. Вилотида сугориш маъсули ва кузги-қушқи давр ошлангилар, туманлар ва қишлоқ ҳўжалик қорхоналари миқёсида ҳар икки давр учун ажратилган сувнинг чекланган миқдоридан самарали фойдаланиш, сувнинг беҳуда исроф бўлишининг олдини олиш ва сугориш ишларини тўғри йўлга қўйиш учун маъсус семинарлар ташкил этилган.

Аҳолини ичимлик суви билан таъминлаш Қўйимзор сув омбори, Зарифон дёреси, қанчалардан ва Дамхўжа — Бухоро сув қувиридан фойдаланган ҳолда амалга оширилмоқда.

Қишлоқ ҳўжалиги учун ажратилган сувдан оқилона фойдаланиш, ерларнинг мелiorатив ҳўлатини яхшилаш бўйича маълум ишлар қилинган. Робекент, Гўлжувон, Пешку туманларида ҳўжаликларро аҳамиятга эга каналлардан ташқари ҳўжалик ички сугориш тармоқлари ҳам тозаланиб, сув исроф бўлишининг олдини олишга эришилган.

Маҳаллий ҳўжият ва бошқарув органлари сувида ҳўр муносабатларнинг тартибга солиш бўйича маълум таъбирларни амалга оширмоқдалар. Вилот табиийлик муҳофазаси қилиш қўмитасининг сувдан оқилона фойдаланиш инспекцияси томонидан 1996-1997 йилларда 2286 та таъкидотда текширишлар ўтказилган ва жавобар шахсларга нисбатан бийномалар тузилиб, жаримлар солинган. 9 та таъкидот оқова суви-ларинг етарли даражада тозаласдан сув ҳўзаларига ташланганлиги учун, уларнинг 70 минг сўм жарима учуриб олинган. Сув миқдори ва сифат кўрсаткичларини ҳисобга олиш, сувдан фойдаланишнинг қийд қилиш мақсадида давлат сув қис-ти олиб боришмоқда.

Текшириш ҳўлосларида таъкидланганидек, қўнун ижросини таъминлашда ижобий натижалар кўзга ташланса-да, бу боралда олиб борилаётган ишлар ҳали етарли даражада деб бўлмайди.

Вилот қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармаси раҳбарлари асосий эътиборини суви кераси миқдорда етказиб беришга қаратган ҳолда, ушдан фойдаланиш аҳулини яхшилаш, сув исрофгарчиликларининг олдини олиш, суви сарф қилиш ҳисоб-китоби тўғри олиб борилиши таъминлаш ишларини эътибордан четда қолдирмаган.

Вилотида қанчаларни бетонлаштириш сўст олиб боришмоқда. Сугоришда илгор замонавий усуллардан ҳам фойдаланилляпти. Шунинг учун ҳам сувдан фойдаланишнинг коэффицентини вилот бўйича 60 фоиздан ошмапти. Қишлоқ ҳўжалиги учун ажратилган сувининг 200 млн. кубометрдан ортиғи фойдасиз, ер остига кетмоқда.

Вилотнинг асосий сув манбаи Аму-Бухоро каналининг бош қисмини сўқилди, 20 йилдан бўён ишлятиб келинган насос станцияларини таъмирлаш ва насос таъми-нлашга етарли даражада эътибор берилмапти.

Қишлоқ ҳўжалик қорхоналарида сувдан фойдаланиш режаларини тузиш ва шу асосда сувининг чекланган миқдорини таъминлашда камчиликларга йўл қўйилмоқда. Натижада туманлар ўртасида сув лимити нотўғри тақсимланаяпти, истемолчиларга етказиб берилган сувининг ҳисоб-китобини юритишда белгиланган тартибларга риоя қилинмаяпти. Булардан қурилиш-ки, мутасадди раҳбарлар сув — ҳўят манбаи эканлигини тўла маънода англаб етмаётганлар.

Мажлисида «Сув ва сувдан фойдаланиш тўғрисида»ги Қонун ижросини таъминлашда тегишли таъкидотларнинг куч-қайтарларини йўналишлари, имкониятлардан тўла-роқ фойдаланиш таъмин этилди.

Йиғилиш сўнггида муҳокама этилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

Мажлиси Олий Мажлис Раисининг ўринбосари Б. Бугров сўзга чиқди.

Ойбек РАҲИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ИНСОНПАРВАРЛИК ЁРДАМИ

Ўзбекистон Солиқлар сўқаш пазирлигида Жаҳон Солиқини сўқаш таъкидотининг безакка қарши кураш воситаларидан иборат инсонпарварлик ёрдами топириш маросими бўлиб ўтди. Ёрдамини вазир ўринбосари Б. Нисомов қабул қилиб олди.

Оналик ва балаларни ҳўмой қилиш халқроқ дастури доирасида Италия ҳўкумати Ўзбекистоннинг икки туманидаги фельдшерлик-акушерлик ва қишлоқ врачлик пунктлари учун зарур тиббий жиҳозлар етказиб берган эди. Безакка қарши курашда фойдаланиш учун дала шароитида қўлланалидан маъсус лаборатория ускуналари, компьютерлар ҳамма тиббий адабиятлар, даволаш ва профилактика воситаларидан иборат бу пазли ёрдам ҳам Италия ҳўкумати билан миллий ва техника ҳамкорлиги доирасида амалга оширилди.

Маросимда Италиянинг Ўзбекистондаги Факултетида ва Мухтор элчиси Иоланда Брунетти Тоғтеп иштирок этди.

(ЎзА).

Янгийўла туманидаги «Тинчлик» кўп тармоқли ширкатлар уюшмасида галла ўрими ав-жода. Механизатор Тоштемур Абобакиров «Кейс»да ҳар кuni 25 тоннага яқин донни ўриб-яичмоқда.

Равшан НУРИТДИНОВ
олгон сўрат
(ЎзА).

(«Қадрият» газетасида эълон қилинган «Кўш сўғи» мақо-ласи учун). Искром Искандар («Мирфидат» газетасида эълон қилинган «Наврўз хислатлари» туркум мақолалари учун) таъдирланди.

Иккинчи даражали мукофотга шу мавзуддаги туркум мақолалари учун Абдусатор Тошмбетов («Нурли жол» газетаси) ҳамда Жаҳонгир Холитов («Марказий Фарғона» газетаси) сазовор бўлди.

Учинчи даражали мукофотга эса сарҳаддан бешағлаги маҳорати учун «Овози тожик» газетаси ҳодими Шермуллат Бакилов, радио орқали берилган эшиттиришлари учун журналист Муҳамед Мирсаидов муносиб кўрилди.

(ЎзА)

КУЧ — АДОЛАТДА, БИЛИМ ВА ТАФАККУРДА

Биз тарихий тараққийда туб бўрилишлар юз бераётган, атрофдаги ҳаёт ва бевосита инсоннинг ўз руҳий-маънавий борлиғи асос-асосидан янгилаяётган бир тарихий даврда яшаймиз. Давр олдимизга янги-янги муаммоларни қўймоқда. Уларнинг ечимини топиш, ҳал қилиш борасида изланаёلمиз, меҳнат қилаёلمиз, фикр-мушоҳадаларимиз куч-қувватини ишга солаёلمиз.

Фахр-гурур билан эътироф этишимиз керакки, бу изланиш, меҳнат, фикр-мушоҳада майдонида бизга муҳтарам Президентимиз Ислам Каримов ҳамма раҳнамо бўлиб келаяптилар. Тарихий тараққий олдимизга қўндалган қўятган ҳар бир улкан муаммони ҳал қилишда мамлакатимиз раҳбари ўзининг дадил янгигоҳа го-ва ва назарий қарашлари билан бизга қудратли камарбаст, энг ишончли қўмакчи айланаяптилар.

Мустақил ривожланиш йилларимизда биз бунга кўп марталиб гувоҳ бўлдик.

Ҳали биз мустақиллик кишиларидан энди кутулиб, мустақиллик йўлларидан атак-чекка қилиётган пайларимизда, бундан кейин қандай йўлдан бора-миз, мамлакатимиз қандай янги сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий-маънавий йўналишларда ривожланиши керак, деган гоғдада принципал масалаларга тараққийте бизни рубару келтирганида, Президентимиз ўтиш даврининг маш-хўр беш тамойили, қондаларини ишлаб чиқиб, фикримиз ва йўлларимизни яққол равшанлаштирган эдилар. Биз сиёсий мустақилликка эришдик. Бозор иқтисодиёти қонунларига асосланган янги иқтисодиётнинг дадил барпо эта-йимиз. Яъни, юртбошимиз бошчили-гида сиёсий мустақилликнинг иқтисодий жиҳатдан ҳам мустақамлаш йўлидан бориб, бу боралда катта ютуқларга эри-шамиз.

Шу билан бирга, Президентимиз яна бир масалга мустақиллигимизнинг ўша йўлларидан бошлаб алоҳида эъти-бор бериб келмоқдалар. Бу — жамият-ни, давлатини ичдан мустақамлаш, яъни

уни қурч, метин маънавий-руҳий пойде-вор заминидан барпо этиш муаммосидир. Бу — миллий мустақиллик мафқурасидир. Шу жиҳатдан Президентимизнинг яқинда маъбулота эълон қўнган «Таш-қукур» журнали бош муҳаррири саволларига жавоблари ҳозирги ижтимоий тафаккур-нинг йўлларини ёриштирувчи янги ҳўж-жадир десак, муболага бўлмайди. Бу савол-жавобда биз юқорида эслган туб маса-ла — бундан кейинги ривожланишимизга асос, негиз бўладиган қудратли омил — миллий мафқура, яъни жамиятнинг ичдан бирлаштирувчи, янги давлат ва жамият қуриш учун меҳнатда ва курашда ҳалқ-имизга байроқ бўла оладиган ягона го-ва муаммоси ўзининг бутун салмоғи, бор жи-ҳадияти билан қўйилади.

Шу савол-жавобда янги мафқуранинг ижтимоий-тарихий зарурияти ҳам чуқур асослаб берилган. «Мафқура ҳар қандай жамият ҳаётини зарур, — деди Президентимиз. — Мафқура бўлмаса, одам, жамият, давлат ўз йўлини йўқотиб қўларлар».

Савол-жавобда бу заруриятнинг яна бир жиҳдий, ҳатто айтиш мумкинки, тақли-қали сабаби ҳам кўрсатиб ўтилди. Йўбош-чимиз айтганлариди, «қердақи мафқура-вий бўшлик вужудга келса, ўша ерда бе-гона мафқура ҳўкморлик қилиши ҳам тайин». Бегона мафқура эса, табиийки, бизни қўзлатган бош мақсадимиз ва ип-тирларимиздан чалғитади, ҳатто ноҷор-бош берк қўчаларга киритиб қўйиши ҳам ҳеч гап эмас.

Мана шунинг учун ҳам бизга Истик-лолий ривожланиш йўлимининг нурулан-тириб, чарогон этиб турадиган, шу йўлда бизни руҳлантирадиган чуқур ҳаётий, ҳаққоний, соғлом моҳияти, келажак пор-

лок, бутун жамиятни бирлаштирувчи умуммиллий го-ва керак. Бундай ягона го-ва, мафқурага эришиш учун эса, Пре-зидентимиз таъкидлаганлариди, «мам-лакатнинг бугунги ҳаётини, ўтминини, кел-ажак, бутун тақдирини унч қайғурдиган, Ватан қисматини ўз қисмати деб била-диган кенг жамоватчиликнинг илгор дунё-қараш ва тафаккурига асосланиш ло-зим». Ҳа, илгор дунёқараш ва илгор та-факкур!.

Аслини айтганда, халқни-халқ, мил-латни-миллат етладиган жамиятнинг бу-ндай мафқураси асослари Президентимизнинг асарлариди, маърузаларида, сўхбатларида аллақандай ўз ифодасини топан. Буни биз чуқур англашимиз, идрок ва мушоҳада этишимиз, шу асо-да янги ягона миллий гоғини ривожлан-тиришга имкон қадар ҳисса қўйишга саъй-ҳаракат қилишимиз керак.

Масалан, Президентимиз биз юқори-да эслган савол-жавоблари жараёнида алоҳий бир фикрни илгари сурдилар. Биз уни сўзма-сўз келтиришни мақсад-га мувофиқ деб ўйлаймиз:

«Амр Темур бобомизнинг «Куч — адо-латда» деган машхўр таъбирини бугунги кунга нисбатан қўлаб айтдиган бўлсак, мен унга қўшимча қилиб «Куч — билим ва тафаккурда» деган бўлардим».

Куч — адолатда! Куч — билим ва та-факкурда!.

Бу — биз интиляётган янги мафқура-нинг устувор гоғларидан бири эмасми?! Албатта, шундай!

(Давоми 2-бетда)

ҚУТЛАЙМИЗ!

"НАВРЎЗ — БОҚИЙ БАЙРАМ!" ТАНЛОВИ ҒОЛИБЛАРИ

Наврўз халқимизнинг энг қадим ва мўстабар байрамидир. Бу улуғ шодиёнинг ҳар бир байрамга ҳўшамалданган жиҳатлари маъжуд, у халқнинг илаҳа ҳамжиҳат, савоқатли, меҳр-оқибатли бўлишига хиз-мат қилади. Бу кутул байрамнинг бетакдор жоғалари ялт этиб қўзга ташланганда, яна-да омманий тус олишда қудам аҳлининг хизмати беқисдор. Ўзбекистон Омманий аҳборот носиталарини демократлашти-

риш ва қўлаб-қувватлаш ижти-моий-сиёсий жағмарамсининг "Наврўз — боқий байрам!" тан-ловига тақдим этилган материал-ларнинг ранг-баранглиги ҳам бу боралда ижодкорлар янада изчил ишларни таллашда далолат беради.

Танлов ҳайъати бу йилги Наврўз шодиёналарини кенг ва мўфассал ёритишда "Ўзбекистон овози" газетаси ва "Соғлом ан-лод учун" журнали тахририят-лари, ижодкорлар орасида эса "Халқ сўзи" газетаси бўлим му-

ҳаррини, журналист Норқобил Жаппил иборат кўрсатилганини қайд этган, шу боис улар танло-вининг рабатлантирувчи мукофо-тига сазовор бўлди.

"Наврўз-98" шодиёналарини энг яхши ёритган тахрир учун" ажратилган мукофотга Сурхон-дарё вилотининг "Сурхон тон-ги" газетаси тахририятини муносиб кўрилди.

"Энг яхши мақола учун" таъ-сис этилган биринчи даражали мукофот билан Урол Ўзбек

ҳаррини, журналист Норқобил Жаппил иборат кўрсатилганини қайд этган, шу боис улар танло-вининг рабатлантирувчи мукофо-тига сазовор бўлди.

"Наврўз-98" шодиёналарини энг яхши ёритган тахрир учун" ажратилган мукофотга Сурхон-дарё вилотининг "Сурхон тон-ги" газетаси тахририятини муносиб кўрилди.

"Энг яхши мақола учун" таъ-сис этилган биринчи даражали мукофот билан Урол Ўзбек

(ЎзА)

(Давоми. Боши 1-бетда)

Хар ким ишлаган ишига яраша адолатли ҳақ олишининг иложи борми? Умуман, самарали ишлаб, бадавлат яшаш учун меҳнати қандай ташкил этиш керак? Бу саволга мамлакатимизда тўпланган тажрибаларимизга таяниб шундай жавоб қиламиз: оилавий пудрат жорий этилса, барча адолатсизликлар барҳам топади, ҳар ким яхши ишлаган манфаатдор бўлади. Мана, масалан, Сурхондарё вилоятининг қатор туманларида оила пудрати дуруст натижадор берипти. Термиз туманидаги «Халқ-обод» жамоа ҳўжалиги пахта далалидан 2 гектари Жуманазар Холмиев оиласи ихтиёрига ўтганига 3 йил бўлди. Бултур оила аъзолари

лият майдонини билиб, ўзига қулай пайта далага чиқиб ишлайверади. Юмушини қойил қилиб юраери? Истаган одам эрта тонгда келиб ишлаб, пешинга яқин уйига боради. Рузгорига қарайди.

Бригада усулида ишлаганда-чи? Аниқ чегара бўлмагач, ҳаммаси аралашиб кетади. Кимдир дангасалик қилса, уни кўрган, яхши ишлаб юрган одам ҳам «Битта менга керакми?» деб ишдан қўли совийди. Ғўза — меҳроҳ муҳтож экан. Уни тез-тез чиқиб қилиб, тагини юмшатиб туриш керак. Холсанайло айтганда, бу юмуш умумий далада бўлганда ҳамма бирдай сифатли бажаришига қаролат йўқ. Агар эгитлар оилаларга бўлиб берилса, ҳар кимнинг меҳнати аниқ-тиниқ акс этиб туради. Бун-

шунингдек, товар қўшмоқ ҳўжалиги маҳсулоти етиштириш учун деҳқон ҳўжалигида сарфланган иш вақти Ўзбекистон Республикаси Ижтимоий таъминот вазирлиги ҳузуридаги Пенсия жамғармасига бадаллар тўлаб бориладиган тақдирда меҳнат стажига киритилиш ҳуқуқига эга». Демак, томоғқани деҳқон ҳўжалигига айлантирган одам меҳнат дафтарчаси олади. Шунга қўра, унга қариллик пенсияси берилади. Негаки, у маҳсулот етиштириб жамиятга фойда келтиради. Худди шунингдек, фермерларга ҳам қулай шарт шарт бериш давлатнинг, унинг вақили ҳисобланган ҳўқимларнинг бурилиди. Фермер баракани даромад олаётганига у ривож топади. Агар фойда чўри паст бўлса, бу ҳаракатнинг оубросиланиб қолмиши ҳеч гап эмас. Иқтисодиётда чамбарчас бонлиқ бу масала-

га боқ!» деган пурҳикмат иборалари сизга таниш. Фаргона ва Андижон вилоятларидаги янгида қад ростлаётган қорхоналарда бўлганимизда, Амир Темурнинг қўйма иборасини «Агар мустақиллигимизга шўба қилсанг, биз қўрган иншоотларга боқ!» деб ўзгартириб айтишга журъат қилиди.

«Ўқимёсанот» уюшмаси Фаргона кимёвий тоғалар заводида полиамид-6 ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш бўйича Германиянинг «Дойче Бобко» концерни таркибидagi «Хема Балька Дюрр» фирмаси билан шартнома имзоланганга уч йил ҳам бўлгани йўқ. Шу йилнинг 5 июнида йилига 7 минг тонна донатор полиамид-6 маҳсулоти чиқарадиган линиянинг биринчи навбати ишга тушди. Ушбу маҳсулотнинг ярми экспортга жўнатилса, ярми шина корди тайёрлашда ишлатилади.

Корхонанинг иккинчи навбати — «Ассалом-С» 14 минг тонна полиамид-6 ишлаб чиқаришга мўлжалланган. Ушунда маҳсулотнинг 7 минг тоннаси четга жўнатилади, 7 минг тоннаси гилам тўқишда ишлатилади. Иккинчи навбат қўрилиши 1999 йил охирида нийосига етказилади.

Биринчи навбат ишга тушгандан кейинги экспорт имконияти 21 миллион АҚШ долларини ташкил этади. Иккинчи навбат фойдаланишга топширилгач, йилига яна 24 миллион АҚШ долларини микдорда маҳсулот хорижа юборилади.

Фаргона водийсини йил бўйи ўзликсиз газ билан таъминлаш масаласи бир неча ўн йиллардан бўён ечиммай келарди. Бунинг учун катта маблаг сарфлаб, ер ости газ омбори қуришдек мураккаб вазифа олиндида турарди. Ўзбекистон мустақиллиги туфайли бу масала ҳам ижобий ечимини топди. Давлат хазинасидан ажратилган 200 миллион АҚШ долларини сарфлаб, 900 миллион куб метр газ тайёрлаш имконини берадиган омборга икки та компрессор ўрнатилмоқда. Келгусида яна битта компрессор қўрилиши шарт. Шу кунларда омбор қурилишининг якунловчи босқичи давом этмоқда. Ушбу иншоот қамровига қўра, ер остида бунёд этилган энг ноёб газ омборидир. Хўжаобода вужудга келтирилган бу қорхона чин маънода етти ўлчаб бир кесмиш таомилга риоя қилиб қурилади.

Хар иккала иншоот Ўзбекистон улкан қурилиш майдонига айланигани акс этирувчи нуқталаридир. Иқтисодий иншоотларнинг бу нурили манзиллари дилимизда эртанги кунга нисбатан ишончини мустаҳкамлайди.

ШУХРАТ ЖАБОРОВ,
иқтисодий шарҳловчи.

Оролбўйидан дараклар

Чўпонлар қурултойи

Тахтақўйир тумани «Жағалар» жамоа ҳўжалигида Сувади овулида чўпонларнинг айнавий қурултойи бўлиб ўтди. Унда мамлакатимизнинг бошқа минтақалари, шунингдек, Қозғонистон ва Туркменистон чорвадорлари ҳам қатнашди.

Қурултойда қоракўлликнинг ҳозирги кундаги аҳволи ва уни ривожлантириш истиқболлари муҳокама этилди. Жумладан, кейинги йилларда қўй-қўзи туғи ва маҳсулот ҳажми камайганига, ихтисослаштирилган ҳўжаликларда бу борада талайгина муаммолар тўғрисида қўйилган. Чорвачиликка дўжуга келган аҳволини ўнлаб ошди, аввало, насликлик ишлари тўғрисида қўйиш, озуқа базасини мустаҳкамлаш, чўпонларнинг умумий меҳнат қилиши учун зарур маданий-маиший шартношти яратиш зарурлиги алоҳида таъкидланди.

Қоракўлликнинг Республикаси Жўқорги Кенгеси раиси Т. Камолот қурултойда сўзга чиқди.

«КАМАЛАК» ДАМ ОЛИШ МАСКАНИГА ЁРДАМ

«Экосан» халқаро экология ва саноатлик жамғармасининг Оролбўйи аҳолисига инсонпарварлик ҳодисига қўрсатишга қаратилган хайрия тадбирларида иштирок этаётган ҳўмийлар қаторига Олмалик қон-металлургия комбинатининг жамоаси ҳам қўшилди. Комбинат Қоракўлликнинг «Камалак» болалири соғломлаштириш масканига топшириш учун умумий қиймати бир миллион сўмлик бир минг квадрат метр қарорларини текшира ажратди.

Бу юкни етказиб бериш ҳам хайрия асосида амалга оширилди. Шу мақсадда «Кока-кола» ичимлиги Тошкент ЛТД» қўшма қорхонаси юк автомобилда ажратди. Дарвоқе, бу қорхона инсонпарварлик тадбирларини амалга оширишда жамғарманинг доимий ҳамкоридир.

Келгусида Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши ва «Экосан» биргаликда куч-гайрат сарфлаб, «Элиқалалар» «Камалак» болалири дам олиш лагерини «Орол болалири» халқаро таълим-соғломлаштириш марказига айлантиришни мўлжалламоқда. Бундай марказни қуришга йирик хорижий компаниялар, фирмалар ва халқаро ташкилотларнинг жалб этиш учун улар марказ қурилиш лойиҳаси билан таништирилди.

А. ИВАНОВА,
ЎзА мухбири.

КУЧ — АДОЛАТДА, БИЛИМ ВА ТАФАККУРДА

(Давоми. Боши 1-бетда)

Атрофича мулоҳаза қилинса, бу таъбирларнинг чуқур тарихий асосларини ва ўта долзарб маъносини кўпчилик аста-секин англайди ва уни ўз шахсий этиқоди, янаш тарзини асосларидан бирига айлантиради.

Билим ва тафаккур инсоният тарихида ҳаммаша бебаҳо қадр-қимматга эга бўлиб келган. Чунки билим ва тафаккур — одамзоднинг тараққиёт йўлини ёриштирувчи машъалдир. Аслида, инсоният тарихи — бу шунчаки шўхлар ва салтанатлар алмашинишининг соломаси, уруш ва мағлубиятлар қайдномасигина эмас, балки, энг аввало, одамзоднинг маънавий ривожланиши, камолоти, цивилизация тараққиётининг босиб ўтган йўлидир. Яъни, одамзод ибтидоий ҳолатдан ҳозирги буюк қомиллик даражасига қандай етиб келди? Оламни, ўзгирини англаш йўлида тафаккур, онгини тарбиялаб, чуқурлаштириб бориш жараёнида қандай муаммолар, мушкулликлар, зиддиятлар, синовларга дуч келди ва улардан қандай ғойиб чиқди? — тарихий тараққиётнинг асл моҳияти, бош йўналишининг жавоблари шу саволлар ичида эмасми?

Билим ва тафаккурнинг қудратига яна шу нарсалар ҳам бебаҳо далилки, инсоният билимдан қанчадан-қанча ҳўқмонликлар, тузумлар ўтган, лекин уларнинг тарихий тараққиёт учун энг зарурлиги, бу тараққиётга ҳисса қўшганларига эсланиди, холос. Аммо одамзод тарихида ўтган барча алломалар, маънавият устозларининг номи ва фаолияти асрлар, минг йиллар оша албатта яшаб ва инсониятга ҳамнафас бўлиб келмоқда. Бунинг устига, уларнинг унутилган меросиди келтирилган ҳам тиклаб олишга уринами. Мана, бугун Имом Бухорий ҳазратлари ва буюк аллома ал-Фарғонийни эслаймиз. Шунинг ўзи ҳам билим ва тафаккурга эҳтиромдан бир нишона эмасми?

Бунинг устига, ҳар бир халқнинг тарихидаги ўрни, мавқеи ҳам шу халқ орасидан етишиб чиққан намоёнлар инсоният маънавиятига, маданиятига, тафаккурини нечоғлик ҳисса қўшганлигига, тараққиётни қанчалик озу сийлантиришга хизматларига қараб белгиланади. Неча асрлар нарёғида яшаб, тафаккурнинг асл дурдоналарини яратган Имом Бухорий, Баҳоуддин Нақибанд, Нажмиддин Кубро, Хоразмий, Фаробий, ал-Фарғоний, Ибн Сино, Беруний, Улўбек каби сиймолар тинимсизда Ўзбек халқи ҳам тарихидagi энг буюк, юксак маданияти, маърифати бир халқ ҳисобланади. Биз бугун тарихимиз билан фахрланар эканмиз, бу тарих ана шу табаррук сиймолар туфайли серзийнат, файзли ва пурмаъноли эканлигини биламиз. Булар — Президентимизнинг «Куч — билим ва тафаккурда» деган таъбирининг, шак-шўбасиз, тарихий илдишларидир. Бу кучли таъбир ана шу узоқ сарчашмалардан баҳра олиб, дунёга келганлиги таъбири.

Биз ана бир ҳолат устида тўхталиб ўтмасак бўлмас. Яқин ўтмишда мавжуд марксча-ленинча фалсафа борлиқ ва онг муносабатини таъкид этиб, бу муносабатда борлиқнинг устуворлигига алоҳида ургу берар эди. Яъни, борлиқ — онгни белгилайди, деган қоидалар тарихи билан эди. Аслида, бу ҳўлоса шу оро даври фалсафасининг монополияси эмас, у осли тарихи, Шарқ ва Ғарб фалсафий тафаккурининг илк топилмаларидан биридир. Лекин шуру тузуми даврда бу таъбири яқаш сийсий тўс берилди. Яъни, ўзравонлик асосида қурилган қизил диктатура онгни белгилаш, фўқаро онги бу диктатура ақидаларидан асло қалғимаслигига кўп куч сарфланди. Шу тарихқа қадим фалсафанинг асоси бўлган юқоридagi таълимотнинг иккинчи қисми, тарихий-маънавий давоми бўлган: «Он, тафаккур ҳам, ўз навбатида, борлиққа таъсир кўрсатиб, уни ўзгартиради» деган фикр сода, забўнликда қўлиб келди. Чунки шўро жамиятига мустақил онг, курашчан тафаккурнинг зарари бўлса бор эдики, лекин ундан наф қўриши мушкул эди. Сабаби — бундай фикр сохта давлат тузумининг сийсий асосларига ҳам келтирилиши, иқтисодиётни ўзравонларча, сўғийи бошқаруvinнинг яроқсизлигини муҳокама объектига айлантириши, энг жиддийси, эркин тафаккур халқларнинг маънавий

ҳўққсизлиги, инсон шахсининг эрксизлигига қарши исён кўтариши мўкин эди. Шу боисдан саёсий шўро тузумида «Он — борлиқ, ҳабитни ўзгартирилади» деган ғўя айтарли қимматга эга бўлмади.

Президентимиз Ислам Каримовнинг «Куч — билим ва тафаккурда» деган таъбири инсониятнинг фалсафий онгига қарор топган бу мўҳим фикрга қайтадан жон бағишлаб, унга янги қанот бағишлади.

Қолаверса, бу таъбир миллий фалсафий-маърифий тафаккуримизнинг табаррук айналарини янги тарихий шартно талаблари асосида ривожлантиради. Бизнинг тарихимизда билимга, тафаккур қудратига эҳтиром, эълоз қадимий айналарга эга. Маърифатарварлик ҳалқимизнинг қон-қонда бор. Жадилар уни XX аср бошида янги босқичга қўтарилар ва жамиятни ўзгартириш, янгилаш учун, энг аввало, жамият аъзолари илми, маърифати, етук тафаккурли бўлиши кераклигини ҳаммаша таъкидлаб келдилар. Жадилар янги Туркменистон бунёд этиш учун унинг ўз олимлари, муҳандислари, иқтисодчилари, банкирлари, Ибн Синога элозо бўлган моҳир шифоқорлари етишиб чиқилиши оруз қилдилар.

Бу орузлар бугун рўбга чиқмоқда. Президентимиз халқимизнинг ана шундай асрий оруз-интилишларини фалсафий-илмий ҳўлосалаб, бугун билим ва тафаккурнинг куч-қудратини алоҳида улуғламолар.

Мамлакатимиз раҳбари «Куч — билим ва тафаккурда» дер эканлар, бунинг фақат миллий тафаккурнинг аъломларига саноат ифодаси таризидagi қабул қилиш билан чекланмаслигимиз керак. Гап шундаки, мамлакатимизнинг ҳозирги тараққиёт тарзининг ўзи билим ва тафаккурнинг қад қилувчи омил эканлигини кўрсатмоқда.

Тасаввур қилайлик: биз жаҳондаги энг ривожланган давлатлар йўлини ўзимизга мезон қилиб, иқтисодий-иқтисодий ривожланишини шу йўналишда асосида қайтадан ташкил этаймиз. Ривожланган давлат, бу энг аввало, илгор замонавий технологияга асосланган ишлаб чиқариш мамлакатидеги дегандир. Бу — маҳсулотларни халқаро микёсдаги юқори андозалар савиясига кўтариш, халқимиз ишлаб чиқараётган маҳсулотларнинг экспортбонлигини таъминлаш, жаҳон бозорида рақобатдорлиқ қилиш дегандир. Булар эса билим-сиз, илгор техникавий тафаккурсиз юзага чиқмайди, албатта.

Ривожланган давлатларда бозор иқтисодиёти қонунлари тўла ва чуқур ўзлаштирилган, уларга қатъий амал қилинади. Маркетинг таълими ва тадбиркорлик нийхотда ривожланган. Биз ўз иқтисодий тафаккуримизни шу юксак даражаларга ериштиришимиз керак. Президентимиз масаланинг бу жиҳатларига жамият этиборини ҳаммаша қаратиб келмоқда. Шу сабабли мамлакатда халқаро иқтисодий ҳамкорликка кенг йўл очилди. Энди онгимиз ҳам ана шу ҳамкорликларнинг нозик сину саноатларини чуқур ўзлаштиришни лозим.

Мамлакатда қадрлар тарбияси энг жиддий давлат аҳамиятига эга масала бўлиб қолди. Ёш авлод тарбиясига алоҳида гамхўрлик кўрсатиш керак. Президентимиз таъаббуси ва раҳбарлигига ишлаб чиқилган «Қадрлар тайёрлаш Миллий дастури» жамиятни ўзгартиришнинг энг қад қилувчи стратегик ҳўжжатларидан бири бўлиб, бугун унинг гошлари воқе-лика айлана бошлади.

Ўзбекистоннинг ҳозирги ва келгуси авлодлари жаҳон микёсда фикрлай оладиган, чет тилларни эркин ўзлаштириб, дунё билан бе-малоол тиллаша оладиган малакага, янги дунё қарашга, янги тафаккурга эга бўлиладир. Бугун бу улуғ ҳаракат кенг оммавий тўс олди.

«Куч — билим ва тафаккурда» деган мафқуравий қонда фақат гоа эмас, балки келгуси турмуш таризимизни белгиловчи мезон, жамият тараққиётини ҳаракатлантирувчи омилдир.

Ўзбекистон фақат улуғ ва юксак илм-фани, маданияти, тарихи билангина эмас, худди шу тарихқа юксак илм-фан, маданият ва тафаккур ривожланган келажаги билан ҳам фахрланадиган қўнлар албатта келади.

Биз ана шу нурили йўлнинг бошлинмида турибмиз.

Аббосхон УСМОНОВ.

ҚИРГИЗИСТОНДАН МАКТУБ

АҲИЛЛИКДА ҲИКМАТ КЎП

Қўлимга қалам тутқазганда ундаган иккинчи сабаб эса Ўзбекистон халқи ва унинг салоҳияти йўлбошчиси Ислам Каримовдир. Мен гарчи Қирғизистонда яшаб, шу заминда томир отиб, паллак ёзиб, саксонинчи баҳоримни қаршилаган бўлсам-да, қирғиз ва ўзбек миллати, уларнинг урф-одатлари, қадриятларини бирдек ҳўрмат қиламан. Қирғиз билан ўзбек қондош ва жондош халқлардир. Биз, маънавий маънода айтганда, бир чинорнинг қаттишиб кетган теран томирларимиз.

Марказий Осиё халқлари, Ислам Каримов айтганларидек, қанчалик иноқлашса, бирлашса, шунчалик барқарорлашади, кучли ва қудратли минтақага айланади. Халқимиз «Бирлашган ўзар...» деб жуда ҳам топиб айтган.

Олоғда беадад шўқлар бўлсинки, умр йўлошим Хосиятхон билан 9 нафар фарзандни оқ ювиб, оқ тароқ воёга етказдик. Тўрт келин тушириб, беш қизимнани уйла-жойли қилганмиз. Фарзандларимнинг кўпчилиги Ўзбекистонда, унинг аям ва доврўли пойтахти — Тошкентда олий ўқув юртларини му-

Марказий Осиё мамлакатлари ҳамда яқинда Остона шаҳрида туркий тили давлатлар бошлиқларининг бешинчи учрашуви кузатиб, ушбу мақтубни ёзишга қарор қилдим.

вафаяқатли битиришди. Ҳозир ўз соҳа ва мутахассисликлари бўйича меҳнат қилишаппти. 36 нафар на-вара, 3 нафар чеварамиз бор. Миллатлараро дўстлик ва биродарлик ҳам аслида мустақиллик шарофати, неъматидеб тушуноқ керак.

Мендан баъзан набира-ларим «Сиз нега тинчлик, дўстлик ва биродарлик ҳақида кўп гапирасиз?» деб сўраб қолишади. Кейин уларга иккинчи жаҳон уруши ҳақидаги хотираларимни сўзлаб бераман. «Бола-ларим, тинчлик — улуғ неъмат, қадрига етинлар», — дейман.

Шўқроналикда ҳикмат кўп. Қарийб 50 йил Қирғизистондаги ўзбек мактаб-ларида ўзбек тили ва ада-биётини сабоқ бериб, ҳар икки халқ маънавияти яло-вини баланд кўтардим ва асло кам бўлмадим.

Лекин бир нарсига ҳеч тушунмаман. «Ваҳобийчи-лик» деган оқим бизнинг юртларда қайдан пайдо

бўлиб қолди? Холис айтганда, унинг гирдобига тушиб қолганлар катта то-тога йўл қўйишади. Биз ахир ҳаммамиз Оллоҳнинг бандаси эмасмизми? Оллоҳнинг фарзларини адо қилишлик учун ким бизга халақит бераптики, қарши-лик қўрсатапти? Ҳеч ким. Шундай экан, яна нима керак? Масалан, миннат учун айтаётганим йўқ, меннинг ўзим ҳам беш вақт намазмин канда қилмайман. Йўйнамоз устида Оллоҳдан элаларимизга тинчлик, омонлик, дастурхонларига қўт-барак тилайман. Ислам дини, агар унга тўғри амал қил-сак, фақат яхшилик, эа-гуликка хизмат қилади.

«Ваҳобийчилик» одам-ларини боши берк кўчага тортишдан бошқа нарсаси эмас. Бунинг бугун ҳамма англамоқда. Ватан шаъ-ни ҳамма нарсадан баланд турмоғи, унинг раҳмолари-нинг қўллаб-қувватлаши-миз лозим. Бу ҳар бири-миш учун ҳам қарз, ҳам фарз бўлмоғи даркор. Ана шундагина биз барча зағу мақсад ва ниятларимизга еришамиз.

Кенжабўй ҚИРГИЗБОВ,
Қирғизистон Республикаси Ўш вилояти, Аравон тумани, «Қайрағоччи» маҳалласи.

ОИЛА ЙИЛИГА — «БАХТ УЙИ» ТУҲФА

Бир пайтлар Мирзачўл деб аталган юрт бугун чин маънодаги Гулистонга айланган. Бу ерда қурилайтган замонавий турар жой бинолари, бозор растанлари, маданий-маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари учун мўлжалланган бинолар, умуман, барча бунёдкорлик иш-

лари Гулистоннинг республикаимизда энг кўркам шаҳарлардан бирига айлантирилган шаҳодат бераптир. Вилоятнинг 7-қурилиш трестига қарашли 2-механизациялашган кўма жамлама меҳнатчилари томонидан қурилайтган бинолар, айниқса, шаҳар қўрқига-

кўрк қўшмоқда. Ҳозирда улар янги «Бахт уйи»ни шаҳарликларга тортиқ этиш учун астойдил ҳаракат қилмоқда. Бу Оила йилида қурилажак ёш оилаларга ўзига хос мўносиб туҳфадир.

Сураткаш муҳбиримиз Т. Ҳамроқулов олган ушбу суратларда «Бахт уйи»нинг умумий қўрилишини, қурувчилар Алишер Қодиров ва Алим Бобоевларни кўриб турибемиз.

ТАЖРИБА

Айни кунларда институтларда битирувчи талабалар давлат имтиҳонларини топширмоқдалар. Бу йил Вазирлар Маҳкамасининг қарорига биноан, тажриба тарихидаги таъбиёт институтларида, педагогика ва иқтисодиёт ўқув юртларида битирувчиларнинг назарий билимларини тест усулида аниқлашга ўтилди.

Ҳўн, бу усулнинг қандай афзалликлари бор? Тест натижаларига қўра, қўли бал оқган талабаларга қайта имтиҳон топшириш имкони берилмайдими? Бу ана шундай саволларни 1-Тошкент давлат медицина институтини ўқув-усулини ишлар бўлими мудири, доцент Убайдулла Бобабоевга бердик.

— Таъбиёт бошқа соҳалардан ўзининг хўсусиятлари билан ажралиб туради, — деди Убайдулла Бобабоев, — Давлат имтиҳонлари — талабани билиминини белгиловчи воқеа. Айнан шу жараёнда талаба ўтган даврда ўзлаштирган билимларини эсга олади, ўзига ўзи баҳо беради.

Битириш имтиҳонларининг тест усулида ўтказилиши биринчи бор бўляпти. Республиканинг тест маркази билан имтиҳонларни 2 босқичда ўтказишга келишиб олдик.

ТЕСТ УСУЛИДА ТОПШИРИЛАДИ

Тест саволлари учта мўтахассислик фан дастури асосида тузилад. Биринчи давлат факультети бўйича икки касаликлар, жарроҳлик касаликлар, акушер-гинекология. Тестлар 108 та савол, эч балоқдан иборат.

Саволларнинг 50 фоизига жавоб бера олган талаба янги ўқув йилида, охириги курсда қайта билим олади.

2-босқич — амалий қўшмоқлар. Бунда талабанинг таъбиёт амалиётини нечоғли эгаллаганига таъбир берилади. Билимлар саволларга бериладиган жавоблар, сўхат ерда-мида аниқланади.

Тест усулида билимларнинг аниқлашгани талабаларда масулуиат ҳиссини оштиради. Иқтидорларини, ўз касбини нўста эгаллаган талабаларни аниқлашга ёрдам беради. Медицина институтини битириган талабалар инсонлар билан ишлайди. Уларнинг дар-дига маълум бўлиши керак. Демак, бизнинг соҳада ҳар қанча талабанинг бўласи ар-зиди. Барча саъй-ҳаракатларини заминдаги билим улуғ-ният бор: у ҳам дўста, юртимизга фидойи, ўз касбини яхши биладиган шифоқорлар етказиб бериш.

Абдурахмон ЖўРА,
«Халқ сўзи» мухбири.

Мулоҳаза

ЭНГ МУҲИМИ — СОҒЛОМ ҲАЁТ

Аждодларимиз қадимда шароб, бўза, қимиз, қимрон каби енгил ичимликлар билан қаноат топганлар. Спиртли ичимликлар истеъмол қилиш асосан асиримиз бошларида — руслар истилосидан сўнг кенг тарқалган.

Эндиларда бирон-бир тўй, маърака ёки дўст, жўралар гурунги йўқки, дастурхонга у ёки бу хилдаги спиртли ичимлик қўйилмас. Шу нарса бўлмаса, гўё меҳмоннинг иззати тоғталалгандай.

Тўйларимизни айтмасизми, гоҳо яшиқ-яшиқ ароқ сувайди симирлади. Шу сабабли бозорларда «қўлбола» спиртли ичимликнинг бозори чакқон — кўтара савдо... Уларнинг текширувдан ўтказилгани ёки ўтказилмагани билан ҳеч кимнинг иши йўқ.

Омади гапни айтганда, ичкилик ичиш масаласида бир тўхтама қилиш даври етилган кўринади. Шу пайтгача биз ғувоҳи бўлган, бевосита иштирок этаётган тўйларимиз аслида шўроларнинг «қизил тўйи» таъсирида шаклланган тантана — ваъхонлик, қадаҳ кўтариш, уйин-кулги...

Бу масалада яна жамоатчилик ўз фикрини баён этар, деган умиддамиз.

МУТАХАССИС
НИМА ДЕЙДИ?

Ичкиликнинг инсон саломатлигига таъсирини таҳлил қилиб бериш учун фан номзода, олий тоифали шифокор Сулв Исмомовага мурожаат қилдик.

Сўхбатдошимиз кўтарилаётган масаланинг низоҳатда долзарблигини таъкидлаб, ўз кузатишлари ҳақида бажонидил ўртоқлашди. Иланишлар давомида атайлаб, доимий ичкилик ичмайдиган, соғлом турмуш тарзига эга беморларнинг касаллик тарихи таҳлил қилинди, уларни шартли равишда «маъший ичкиликбозлар», деб атадик.

— Тақриб тариқасида дастлаб 80 нафар бемор кузатилиди, — дейди у. — Беморларнинг 39,8 фоизи ҳафтада бир ёки икки марта — умумий ҳисобда 250-500 миллилитр ароқ истеъмол қилар

экан. Уларни шартли равишда биринчи тоифага мансуб ичкиликбозлар деб атадик. Ҳафтада уч-тўрт марта — умумий ҳисобда 150-200 миллилитр ароқ истеъмол қиладиган 70 нафар беморнинг 34,8 фоизини эса иккинчи тоифага мансуб, деб топдик. 51 нафар учинчи тоифа беморнинг 24,4 фоизи илгари икки, уч марта 100 миллилитр вино истеъмол қилар экан.

Хулосалар шунини кўрсатадики, биринчи тоифага 44 нафар бемор аксарият беморларда ичкилик сабабли бош миёга қон қилиши (инсулт) касали қўзғатилган. Уларнинг кўпчилиги уйқудан фалаж бўлиб ўйотганлар. Шунингдек, миёда шиш пайдо бўлиши, қўл, оёқ, тил асаб тоғларининг фалажлиги, сунури-кали ошқозон-ичак, юрак-қон томир касалликлари ҳам аниқланган.

«Маъший ичкиликбозлик»

ўлим билан тугаган, тўй азага айланган воқеалар ҳам кам эмас.

Спиртли ичимлик ичадиган ота-оналардан дунёга келган майиб-мажруҳ гўллар-чи?!

Шифокор ҳақ!

ШАРОБИ,
КИМИЗ,
ҚИМРОН?

Ҳўш, нима қилиш керак?!

Қандай йўл тутилса, сиз ҳам қўймайди, қабоб ҳам?

Қўйдаги бир хил мантиқли икки воқеадан ушбу саволларга жавоб топилгандай бўлди.

Бир неча йил бурун ригалик шифокор дўстимиз хондонимизга таъриф бўлди. Табиийки, уни қўлда ичкилик билан сийлаш масаласи қўндаланг турарди. Обруйроқ, қолаверса, ўзи

мизники, деган ўй билан дастурхонимизни «Самарқанд» қонийи билан «безалик» Шўбҳасиз суҳбатимиз ичкилик ҳусусида ҳам бўлди. Уч-тўрт кунда меҳмонимизнинг ишқи «Чашма» виносига тушиб қолибди. Шифокор қўлаб мамлакатларда вино тарқибига инсон саломатлиги учун зарарли бўлган қимёвий моддалар, бўёқлар иштилатиши ҳақида қўйиб гапирди.

«Сизларнинг «Чашма»ларингиз эса ҳозирга буюлмаган, Ўзбекистоннинг оғирлиги таътида сара пишиган ширани уюмлардан тайёрланган, ҳамма ҳислат ҳам шунда, — дейди у — унинг ҳақиқатини исботлашга ҳаракат қилиб.

Иккинчи воқеага эса, узоқ Молдовда ғувоҳ бўлдик. У ерда вино қайғиритишнинг чоғлаб турадиган чанқовбосди ичкилик сифатида истеъмол қилинар экан. Маълумки, Молдованинг виночилик саноати тарихи узоқ ўтмишга бориб тақалди. Ҳўш-таъми ва ҳўшўй, ўткирлиги уртача винолар кишини сарҳўш қилмайди. Айтишларича, сифатли ва саломатликка таъсирсиз бўлгани учун уларни Буюк Британия Ки-роли саройидатилар ҳам ҳўш қўришаркан.

Вино тарқибига асқорбин қисиласи, витаминларнинг дегарли ҳамма тури, минерал тузлар каби саломатлик учун фойдали бўлган табиий моддалар борлиги мутахассисларга яхши маълум. Саломатлик посбонларининг ишонч билан таъкидлашича, вино ичиш кенг тарқалган Франция, Италия, Испания каби мамлакатларда юрак-қон томир, рак каби касалликларга дучор бўлиш камроқлиги исботланган. Ҳатто қўзил виродан рак касалининг уриб кетишининг олдини оладиган моддалар мавжудлиги аниқланган.

Ригалик дўстимиз таъкидлаганидек, тенгсиз имкониятларга эга Ўзбекистонда ароқнинг ўрнини боса оладиган шифобахш ичимлик қамми? Қолаверса, барча ривожланган мамлакатларда вино ичимлигини афзал билишад. Мамлакатимизда ҳам дунё бозори рақобатига бардошли ичимликлар ишлаб чиқариш анча яхшиланган бораётганидан хабардоримиз. Масалан, Ғазалкентдаги «Конвин» Ўзбекистон — Америка қўша корхонасида ишлаб чиқарилаётган «Сижжак», Самарқанднинг «Гуликан» винолари Америка Қўша Штатлари

нинг махсус сертификатига эга бўлди. Ингйил вино заводи махсусоти бўлган «Ўзбекистон» қонийи шу йил Ялта шаҳрида ўтказилган қўриққа олтин медалга муносиб, деб топилди. Тошкент вино заводи махсусоти — «Ўзбекистон» виноси ҳам утган йили Санкт-Петербург шаҳридаги қўриққа олтин медалга лойиқ деб топилган эди.

Ўзбекистон винолари ўзининг ҳўштаъмлиги, шифобахш ҳусусидаги ағалиги учун ҳам ана шундай эътибор қозонган. Бундай мисолларни қўлаб келтириш мумкин.

Ҳамонки, гап ичкилик, уни истеъмол қилишни таъкидлаб барака топиш қийинлиги ҳақида экан. Умар Ҳайём айтганидек, озо-оз, саралаб ичиш масъулияти ўзимизнинг зиммасида қолаверади. Зеро, мастлик ва ҳўшёрлик оралиги соғлом ҳаётдир. Бу ҳусусида ота-бобларимиз ўларнинг ҳақ эканлигини яна бир бор ёдга элтдик. Уларнинг шаробу, қимизу, қимронларига офарин.

Ўқтам МИРЗАЁРОВ.

БЕРДАҚ ТАВАЛЛУДИНИНГ 170 ЙИЛЛИГИ
ОЛДИДАН

ПОЛВОНЛАР БЕЛЛАШГАНДА

Нукусда қорақалпоқ мумтоз адабиёти асосчиларидан бири Бердақ Қаргабой ўғли таваллуд тўйи муносабати билан ёш полвонларнинг миллий кураш бўйича мамлакат биринчилиги бўлиб ўтди. Унда барча вилоятлар, Тошкент шаҳри ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси ва-

киллари иштирок этди. Қизгин беллашувда умумжамоа ҳисобида қорақалпоғистонлик ёш полвонлар ғолибликка эришди. Самарқанд ва Бухоро вилоятлари полвонлари иккинчи, учинчи ўринни олди.

А. ИСКАНДАРОВ,
Ўза мухбири.

СИЗДАН УГИНА,
БИЗДАН БУГИНА

Шу кеча-қундузда Франциянинг муҳташам уйингоҳларида давом этаётган асиримизнинг энг сўнгги жаҳон чемпионати ўйини кайноқ нуқсатига етиб келди. 1/8 босқичда, берилдиган йўлданми қўлга киришти учун «С» ҳамда «Д» гуруҳларида аjoyиб ўрашувлар бўлиб ўтди. Маълумингизки, «С» гуруҳида дастлабки икки ўйинни тўла дастла билан ўтказган Франция терма командаси муллатидан олдин кейинги босқичда қатнашиш ҳуқуқига эга бўлган эди. Шунингдек, «Д» гуруҳининг пешқадамч. Нигерия терма командаси ҳам дастлабки ўйинларда 6 очкони таяёрлаб қўйган эдилар. Хуллас, 24 июнь кўни ушбу икки гуруҳда ғолиблар ҳамда мағлублар масаласи узиб-кесил қат этилди. Дастлаб майдонда Франция ҳамда терма командалари чиқдилар. Ҳужумкор тўла ушбу ўрашувда жаҳон чемпионатининг эгалари, яъни Франция терма командаси 2:1 ҳисобида ғолиб бўлиди.

Шуни алоҳида таъкидлаш шартки, Франциядан мағлуб бўлган, бор-йўли 4 очкога эга бўлган данияликлар учун кейинги босқичда чиқиш ёки чиқмаслиқ бевосита гуруҳдаги Жанубий Африка Республикаси ҳамда Саудий Арабистони футболчилари ўртасидаги ҳисоб-китобга келиб тақалди. Ушбу ўрашув эса 2:2 — дуранг натижа билан низоҳатга етганлиги даниялик футболчиларни тўғридан-тўғри жаҳон чемпионатининг кейинги босқичига йўллади.

«Д» гуруҳида чемпионатнинг нимчорак финали мусобақасида қатнашиш имкониятига сат олдинроқ эга бўлган Нигерия терма командаси Лотин Америкасининг вакили — парайлик футболчилар билан ноза-ноза келдилар. Ушбу ўйинда ғалаба ҳам, мағлубият ҳам нигерияликлар учун ҳеч қандай аҳамият касб этмаслиги олдиндан аён эди. Шунинг учун улар бутун ўрашув давомида бемалол ҳаракат қилидилар. Рақиб — Парайлик терма командаси учун эса албатта ғалаба зарур эди. Бу албатта эришилди ҳам — 3:1.

Гуруҳнинг яна бир ўйинида бутун дунёга ном таратган, 1994 йил Америка Қўша Штатларида ўтказилган 15-жаҳон чемпионатида ўларнинг тенгсиз тактика ва техник ўйинлари билан ярим финал ўрашувидан қатнашиб, ўз ишқибозларини хурсанд қилган Болгария терма командаси темир интизомли, бутун дунёда «енгилмас» деб ном қилганган испаниялик полвонлар билан ўзаро куч синаш-

дилар. Дастлабки икки ўрашув натижасига қўра, испанияликлар бирорта ҳам ғалабага эришолмагн эдилар. Шу жумладан, Болгария терма командаси жағармасида ҳам битта дуранг ва битта мағлубият бор эди. Сирасини айтганда, европалик футбол ишқибозлари ҳар иккала командага ҳам қатта умид боғлашганди. Дунёда ким қўл, зўран-зўр, қўчидан-қўчли қўл. Испания-Болгария ўйинида бу нақл яна бир бор ўз исботини топди. Бунда испанияликлар 6:1 натижа билан рақибларини сўзга тор-мор эдилар. Шундай қилиб, «Д» гуруҳидан жаҳон чемпионатининг кейинги босқичига берилдиган иккинчи бахли йўлданми Парайлик терма командаси олишга муяссар бўлди.

Энди эътиборингизга «С» ҳамда «Д» гуруҳларидаги энг сўнгги ҳисоб-китобларни ҳавола этамиз:

	Ў	Ю	Д	М	Т	П	О
1.Франция	3	3	0	0	9	1	9
2.Дания	3	1	1	1	3	3	4
3.ЖАР	3	0	2	1	3	6	2
4.С.Арабистони	3	0	1	2	2	7	1

	Ў	Ю	Д	М	Т	П	О
1.Нигерия	3	2	0	1	5	5	6
2.Парайлик	3	1	2	0	3	1	5
3.Испания	3	1	1	1	8	4	4
4.Болгария	3	0	1	2	1	7	1

Ҳар галтидек бу йилги жаҳон чемпионати мусобақаларида ҳам мағлубиятга учраган терма командаларнинг тарқибига ҳамда бош мураббийлари масаласида кескин ўзгаришлар бўлиб ўтмоқда. Шу бугунга қадар ер шарининг бешта омадсиз мамлакатига терма командаларнинг бош мураббийлари ўз вилоятларидан овоз этилдилар. Ўзларнинг орасида бизнинг Себастиан Ялони ҳамда Жанубий Корейлик мутахассислар ҳам бор.

Чемпионатнинг Испания — Болгария ўрашувидан сўнг, испанияликларнинг машҳур дарвозабони Субисаретта журналистларга интервью берар экан, мен шу бугундан бошлаб мамлакатимиз терма командаси сафида бутунлай майдонга тушмайман, дейди. Субисареттанинг бундай қатъий қарорга келишида, албатта, сўнгги жаҳон чемпионатидаги мағлубияти биринчи сабаб бўлса, иккинчи сабаб бевосита унинг ёши ўтиб қолганлиги билан чамбарчас боғлиқ.

Истасак-истамасак, Францияда давом этаётган жаҳон чемпионати ўйинлари давомида фанатлар томонидан баъзи-баъзида тартибсизликлар ҳам рўй бериб турибди. Яқинда ўтказилган Германия-Югославия терма командалари ўрашувидан сўнг немис ишқибозларидан бир нечтаси майдонда ўз хизмат бурини ба-

жарётган франциялик полиция жандарми Даниэль Нивелга ташлашилди. Оқбатда полициячи бошидан оғир яранди. Мана беш кунлики, Даниэль Франциянинг энг замонавий касалхоналаридан бирининг реанимация бўлимида ҳўшсиз ётибди. Бу тартибсизлик юзасидан Германия ҳамда Франция давлат раҳбарлари жиддий текширув олиб бордилар ва жиноятчилардан иккитасини қўлга олишга эришилди. Энди улар ўз айбобига яраша қатъий жазо олиши турган гап.

Футбол ишқибозлари фақатгина тартиб-интизомни бузаётганлари йўқ, кам бўлса-да одамни хурсанд қиладиган воқеалар ҳам юз бериб турибди. Бунга мисол қилиб, албатта, Бразилия-Норвегия терма командалари ўрашувидан олдин жаҳон футбол қўроли Мишель Платини иштирокчида норвегиялик 28 ёшли жаноб Бразилиянинг қўра қўриган, ҳўшўй 29 ёшли хонимига уйланилигини қўрсатиш мумкин. Улар албатта, жаҳон чемпионати ўйинида таъинишларини йўқ. Қўёв бундан бир неча ойлар илгари Жанубий Америкада сафари давомида ҳўшўй рафқаси билан таъиниш қолган эди. Иккаласи келишб қолган эди. Иккаласи жаҳон чемпионатининг Бразилия-Норвегия ўрашувидан бир соат олдин қатта стадионда ўтказилган, деҳ аҳдлашгандилар. Бугунга келиб улар ўз муроду мақсадларига етидилар.

Эътиборингизни яна жаҳон чемпионати мусобақаларига қаратмоқчимиз. Шу кўнла қилар ўтказилган жаҳон ўрашувлар майдониди тўғрилик баҳсида Аргентина терма командасининг ҳўшўшчиси, Габриэль Баттисту-та ҳамда италиялик қарқоноқ футболчи Кристиан Вьери олдинда бормоқда. Ҳар иккала футболчи ҳисобида ҳам тўғридан-тўғри бор. Умумий ҳисоб-китобларга қўра, жаҳон чемпионатининг 1/8 финали йўлдан-масини Бразилия, Норвегия, Руминия, Франция, Дания, Италия, Чили, Парайлик, Нигерия, Аргентина, Хорватия терма командалари қўлга киришти бўлидилар. Марокаш, Шотландия, Австрия, Камерун, Саудий Арабистони, Жанубий Африка Республикаси, Тунис, Испания, Болгария, Жанубий Корея, АКШ, Япония, Ямайка футболчилари эса яқин қўнлар ичида Франциянинг тарқ этишга мажбурдилар. 1/8 финалнинг навбатдаги ҳўшўшчиларида Нигерия-Дания, Франция-Парайлик терма командалари ўзаро ўрашадилар.

Нормурод МУСОМОВ,
«Халқ сўзи»
мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитасининг иқтисодий нашри — «Солиқ тўловчининг журнали»нинг бешинчи сони босмадан чиқди. У мамлакатимизда иқтисодий ислохотларни чуқурлаштиришга қаратилган Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари билан очилади.

«СОЛИҚ ТЎЛОВЧИНИНГ
ЖУРНАЛИ»

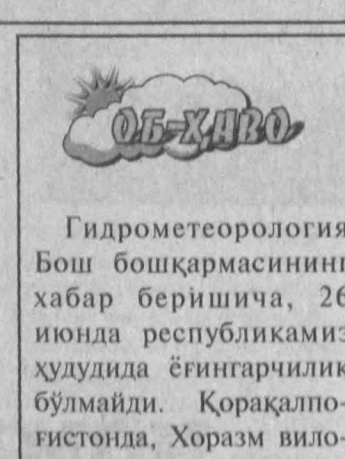
Журналнинг «Солиқлар ва йиғимлар» бўлимида, «Давлат солиқ бошқарма ва инспекцияларида» руқни остида эълон қилинган «Тинимсиз меҳнат — муваффақият гарови» сарлавҳали суҳбатда Каттақўрғон шаҳар солиқ назоратининг кўп қиррали фаолияти, солиқчилар олдидаги долзарб вазифалар ҳусусида сўз юритилади.

«Иқтисодий ислохот қирралари», «Тадбиркорлик ва бизнес», «Молия бозори» бўлимларида иқтисод фанлари доктори Ж.Зайналов «Бозор муносабатлари шароитида қимматли қоғозлар», иқтисод фанлари доктори А. Шермухаммедов ва иқтисод фанлари номзода А. Беғалов «Жамиятнинг ахборотлаштириш: муаммолар ва уларни ҳал этиш йўллари», иқтисод фанлари номзода А. Бездордов «Молия меҳнатининг меҳнатга дахлдор ҳуқуқий жиҳатла-

ри» сарлавҳали мақолалари билан қатнашишган. «Бухгалтер, аудитор ва солиқ инспекторлари сиртқи мактаб»нинг учинчи машғулоти эса «Банкдаги ҳисоб-китоб ва рағи бўйича муаммоларни ҳисобга олиш» мавзусига бағишланган. Машғулот муаллифлари Тошкент давлат иқтисодиёт университетининг ўқитувчилари, иқтисод фанлари номзодалари О.Бобоқонов ва С. Воҳидовдир.

Ҳар доимидек, журналнинг бу сониди ҳам «Солиқ тўловчининг дафтисаси» бўлимида Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитасининг меъёрий ҳужжатлари билан танишишингиз мумкин.

Шунингдек, журнал саҳифаларидан жой олган ахборотлар, ҳикматли сўзлар, латифалар ва кроссворд ўқувчиларни қизиқтиради, деб ўйлаймиз.

Гидрометеорология Бош бошқармасининг хабар беришича, 26 июнда республикаимиз ҳудудида ёғингарчилик бўлмайди. Қорақалпоғистонда, Хоразм вилоятида ҳавога бироз булут чиқади, кечаси 19-24, кундузи 35-40 даража иссиқ бўлади. Бухоро ва Навоий вилоятларида ҳаво бироз булутли бўлади, ҳарорат кечаси 20-25, кундузи 36-41 даражага қўтарилади. Самарқанд, Жиззах, Сирдарё ва Тошкент вилоятларида

МАҲАЛЛА — БЕБАҲО ҚАДРИЯТ, САХОВАТ
ВА САВОБ МАСКАНИ

„Маҳалла“ лотереяси - омад синовии!

Мамлакат тарихида биринги марта ўтказилган ушбу лотерея ўйинида қатнашиш, ютуқларига эга бўлинг.

Сизни бешта бир миллион сўмлик, бешта 700000 сўмлик, бешта 250000 сўмлик, жами 205280 та ютуқ кутмоқда.

Лотерея билетлари Халқ банки бўлимларида, маҳалларда ва газета дўконларида сотилмоқда.

Баҳри — 50 сўм

Омадингизни қўлдан берманг, азизлар!

«КАРТОНСАНОАТСАВДО» ОЧИҚ ТУРДАГИ
ЎХСАДОРЛИК ЖАМИЯТИ ҚЎЙДАГИ МАҲСУЛОТЛАРИНИ
ИШЛАБ ЧИҚАРАДИ ВА СОТАДИ:

3 ва 5 қатламни гофрокортдан тайёрланган кўтилар	Ҳар хил мақсадлар учун, турли ҳажмларда, рангли босмада ва рангсиз босмада тайёрланган, жумладан, тўламанли белан.
Гофрокортлар	Қадоқлаш ва ўраш учун
Кортон ва қоғозлар	Озиқ-овқат маҳсулотлари, мева ва сабзавотлар учун рангли босмада тайёрланган
Гофрокортдан лотоклар	
Мукаммалашга йилланган кортон қоғозлар	
Топали плиталар (ДВП)	Мебель саноати ва алоҳида қўрилларлар учун
Кортон ва гофрокортдан тайёрланган турли хил бўйимлар	Халқ истеъмолчи бўйимлари учун
Босма шакллар (қилиш)	Картонга, гофрокортга ва қўшма шакллардаги флюксграфия уюлда босма босиш учун.

Ўтказиб бериш тартиби: олдиндан ҳақ тўлаш йўли билан, вагонлаб жўнатиш, ўз транспортини ёки буюртма бажарувчининг транспортини ёрданди.

Манзил: 702500, Тошкент вилояти, Ангрэн шаҳри, Гўлбўр посёлкаси.
Маркетинг бўлими телефони: (37166)34452;
Телетап: 166648 Картон;Телефакс: (37166) 26251, 22420;

Бош муҳаррир
Аббасхон УСМОНОВ

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Кенгаши ва
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

БЎЛИМЛАР:
Паразит 133-57-34;
Хўш ва қўнғилик 136-07-94;
Иқтисодиёт 136-36-65;
Қишлоқ ҳўшаси 136-37-85;
Маънавият 136-35-60, 132-10-65;
Халқаро 136-29-89, 133-07-48;
Фан, туризм, спорт ва ҳарбий ваънапарварлик 132-12-08;
Халқаро ҳаёт 132-11-15;
Котибонат 133-10-28;
Эълонлар 136-09-25.

Рўхсатдан ўтти тартиби № 00001
Буюртма Г — 096, 34563 нусхада босилган,
ҳажми — 2 табоқ, Офсет усулида босилган.
Қоғоз босими А-2
Газета ИВМ компьютеризация тартиди ва оператор
Сергей ЛУКНИН
томонидан саҳифаланган.
Тяжирингизда ҳажми 5 қоғоздан энди материал
қабул қилинмайди.

САНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилик кўчаси, 32-уй.
Навбатчи муҳаррир — И. Ўтбосаров,
Навбатчи — Қ. Порқобилов,
Муасхадх — Ф. Усмонов.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмақонаси. Қорхона манзили: «Буюк Тўрон» кўчаси, 41. Босишга топириш вақти—21.00 Босишга топирилади: 23.05 1 2 3 4 5 6